

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сучасні суспільства, глобалізація і розвиток

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2024/2025
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання англійська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: Володимир СУДАКОВ

Пролонговано: на 2025/2026 н.р. (підпис, ПІБ, дата) 28.08.2025 р.
на 20__/20__ н.р. (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.

КИЇВ – 2024

Розробник:¹

Володимир СУДАКОВ, доктор соціол. наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології

Володимир СУДАКОВ

Протокол № 17 від «30» 08 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії

Тетяна ЧЕРВІНЬСКА

¹ Автор висловлює вдячність к. соц. н. Тарасу Цимбалу, доценту кафедри теорії та історії соціології у 2022 р., за участь у розробці опорної версії програми даної дисципліни

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів розуміння розмаїття підходів до суспільного розвитку в умовах глобалізації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Володіти концептуальним апаратом соціології
2. Орієнтуватися в основних теоріях класичної та сучасної соціології
3. Вміти працювати з науковою літературою
4. Успішно опанувати дисципліну «Дослідницькі парадигми в соціології» (ОК03)
5. Знати англійську мову на рівні B1 (середній рівень)

3. Анотація навчальної дисципліни: В XIX–XXI століттях розвиток став одним із головних завдань, яке ставили перед собою уряди, громадянські рухи, політичні сили. Однак що ж означає «розвиток» і як можливо його виміряти? Хто може і хто повинен його реалізовувати? Дисципліна «Сучасні суспільства, глобалізація та розвиток» пропонує широкий і контекстуалізований огляд еволюції дискурсу розвитку та розмаїття сучасних підходів до нього. Студенти ознайомляться із стратегіями розвитку, які висувуються та реалізуються різними суспільними силами сучасності, розходженнями та протистояннями між ними, а також навчатися аналізувати виклики та можливості, які створює для різних стратегій розвитку глобалізація.

Дисципліна «Сучасні суспільства глобалізація та розвиток» викладається як вибіркова в третьому семестрі освітньої програми «Соціологія».

4. Завдання (навчальні цілі):

- опанувати основні поняття міждисциплінарної галузі досліджень розвитку;
- засвоїти класичні та сучасні підходи до розвитку;
- досягти розуміння особливостей сучасного етапу глобалізації та його наслідків для різних стратегій розвитку;
- навчитися визначати наслідки сучасного етапу глобалізації та різних стратегій розвитку;
- навчитися критично аналізувати й рецензувати аналітичну літературу щодо розвитку.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти (ск02);
- Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проєктів українською та іноземною мовами (ск05);
- Здатність використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (ск14).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основні поняття міждисциплінарної галузі досліджень розвитку	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	тест, усна дискусія на практичному занятті	15
1.2	Знати класичні та сучасні підходи до розвитку	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	тест, усна дискусія на практичному занятті, презентація	20
1.3	Знати особливості сучасного етапу глобалізації	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	тест, усна дискусія на практичному занятті	15
2.1	Вміти визначати наслідки сучасного етапу глобалізації для різних стратегій розвитку	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна дискусія на практичному занятті, рецензування аналітичних текстів	25
3.1	Критично аналізувати й рецензувати аналітичну літературу щодо розвитку	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	усна дискусія на практичному занятті, рецензування аналітичних текстів	25

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)		1.1	1.2	1.3	2.1	3.1
Програмні результати навчання (назва)						
Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки (ПРН02)				+	+	+
Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями (ПРН06)		+	+	+		+
Вміти використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (ПРН15)		+	+			+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Кр 1 (тест) з тем 1-2, РН 1.3 – 20 балів/12 балів
2. Кр 2 (тест) з тем 3-4, РН 1.1, РН 1.2 – 20 балів/12 балів
3. Написання рецензій з тем 5-7, РН 2.1, РН 3.1 – 30/18 балів
4. Участь у дискусії з тем 1-7 на практичних заняттях, РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3, РН 2.1, РН 3.1 – 30 балів/18 балів

- підсумкове оцінювання: залік

7.2 Організація оцінювання:

1. Кр 1 (тест) з тем 1-2 – після теми 2
2. Кр 2 (тест) з тем 3-4 – після теми 4
3. Написання рецензій з тем 5-7
4. Участь у дискусії на практичних заняттях з тем 1-7

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекцій	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Багатополярна глобалізація: нова тенденція ХХІ століття	2	2	12
2	Множинність наслідків глобалізації для суспільств	4	4	12
3	Дискурс розвитку: від Давіда Рікардо до Світового Банку	2	2	12
4	Дилеми розвитку: економіка, політика, соціум, культура, людина	4	4	12
5	Практика розвитку за регіонами світу	2	2	12
6	Штучний інтелект і глобальна нерівність	2	2	12
7	Війна в Україні та трансформація глобального порядку	2	2	12
	ВСЬОГО	18	18	84

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Практичні заняття - 18 год.

Самостійна робота – 84 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

- Burawoy Michael. Global sociology. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VQ0CZsOciO8>
- Huntington Samuel. Political Order in Changing Societies. – New Haven and London: Yale University Press, 2006. – Ch.1-2.
- Socioeconomic inequalities and policy making. 2024. URL: <https://surli.cc/pxtfmm>
- Macionis J., Plumer K. Sociology: A Global Introduction. – 5th ed. - Part I: Doing Social Science: An Introduction to Method. – Pearson, 2012 – pp. 50-88.
- Nederveen Pieterse Jan. Development Theory. – Los Angeles: Sage, 2010. – 252 pages.
- Nederveen Pieterse Jan. Multipolar Globalization: Emerging Economies and Development. – ChLondon and New York: Routledge, 2017. – 264 pages
- Nederveen Pieterse Jan, Rehbein Boike (eds). Globalization and Emerging Societies: Development and Inequality. – New York: Palgrave Macmillan, 2009. – 254 pages
- Smelser Neil. Problematics of Sociology. – New York -1997 – Ch.1-4.
- Sorrels Katrin. Intercultural Communication. Globalization and Social Justice. - Thousand Oaks. California,-,2013: SAGE Publ. – pp.22-38.
- The Student's Companion to Sociology. - Part 4: Doing Sociology: Study and Research. - Malden: Blackwell. Publ. 1997 – pp.64-165; 220-225.
- Trading for Development in the Age of global Value Chains (World Development Report). – The World Bank, 2020. – 266 pages. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2020>
- Zajko M. Artificial intelligence, algorithms, and social inequality: Sociological contributions to contemporary debates. URL: <https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/soc4.12962>

Додаткова:

- Hettne Bjorn. Thinking about Development. – London and New York: Zed Books, 2009. – 160 pages
- Gottlieb S. Ukraine and the End of the "New World Order". 2023. URL: <https://ija.sipa.columbia.edu/content/ukraine-and-end-new-world-order>
- Lo B. The Ukraine effect: demise or rebirth of the global order? Lowy Institute. 2023. URL: <https://www.loyyinstitute.org/publications/ukraine-effect-demise-or-rebirth-global-order>
- Stodwell Joe. How it Works. – Grove Press, 2014. – 400 pages

- Rostow W.W. The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto. – Cambridge: Cambridge University Press, 1991. – 324 pages.
- Seligson Mitchell A., Passe-Smith John T. Development and Underdevelopment: The Political Economy of Global Inequality. – Lynne Reinner Publishers, 2013. – 461 pages.
- Sudakov V. I. The causal determinants of social tension in the contemporary global and regional labor markets: conceptual approach to identification and measurement // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки.- 2017.-№1(32).- С.3-10.
- Sudakov V. I. The global determinants of the conflict interactions in the contemporary models of employment (archetypical analysis)// Public management- 2017, - N 3.(8). – pp. 335-343.-
- UN Human development index. URL: <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>